

TA'LIM JARAYONIDA O'YIN ELEMENTLARIDAN FOYDALANGAN HOLDA CHET TILINI O'RGATISHDA
YUZAGA KELAYOTGAN MOTIVATSION MUAMMOLARNI HAL QILISH

Turon universiteti Andijon filiali
Shermuhamedova Maloxatxon Mirzabahrom qizi
Lingvistika ingliz tili ta'lim yo'nalishi magistranti

Annotatsiya: Bugungi globallashuv jarayonida talabalarda chet tillarini o'zlashtirishga bo'lgan **motivatsiyani saqlab qolish va yuqori darajadagi** ta'limning eng yuqori darajadagi mashqlaridan olinadi. An'anaviy usullar ko'pincha passiv o'rganishga olib keladi. Shu sababli, **o'yin amaliyoti (gamifikatsiya)** kabi innovatsion ishlab chiqarishlar ta'lim jarayoniga faollik, ishlab chiqarish va maqsadlilikni olib kiruvchi samarali vosita sifatida e'tirof etilmoqda. Gamifikatsiya oyinlarning eng asosiy mexanizmlarini (raqobat, mukofotlar, darajalar) o'quv jarayoniga integratsiyani anglatadi.

Kalit so'zlar: motivatsiya, intellekt, o'yin amaliyoti, yozma ishlar, avtomatik aniqlash, tahlil qilish, rivojlanish, glaballashuv.

Аннотация: В условиях современной глобализации поддержание мотивации студентов к освоению иностранных языков и получению образования на самом высоком уровне является сложной задачей. Традиционные методы часто приводят к пассивному обучению. Поэтому инновационные разработки, такие как игровая практика (геймификация), признаются эффективным инструментом, который привносит активность, продуктивность и целеустремленность в образовательный процесс. Геймификация означает интеграцию самых основных механизмов игр (соревнование, награды, уровни) в образовательный процесс.

Ключевые слова: мотивация, интеллект, игровая практика, письменная работа, автоматическое распознавание, анализ, развитие, глобализация.

Abstract: In today's globalization process, maintaining students' motivation to master foreign languages and obtaining the highest level of education is a challenge. Traditional methods often lead to passive learning. Therefore, innovative productions such as game practice (gamification) are recognized as an effective tool that brings activity, productivity and purposefulness to the educational process. Gamification means integrating the most basic mechanisms of games (competition, rewards, levels) into the educational process.

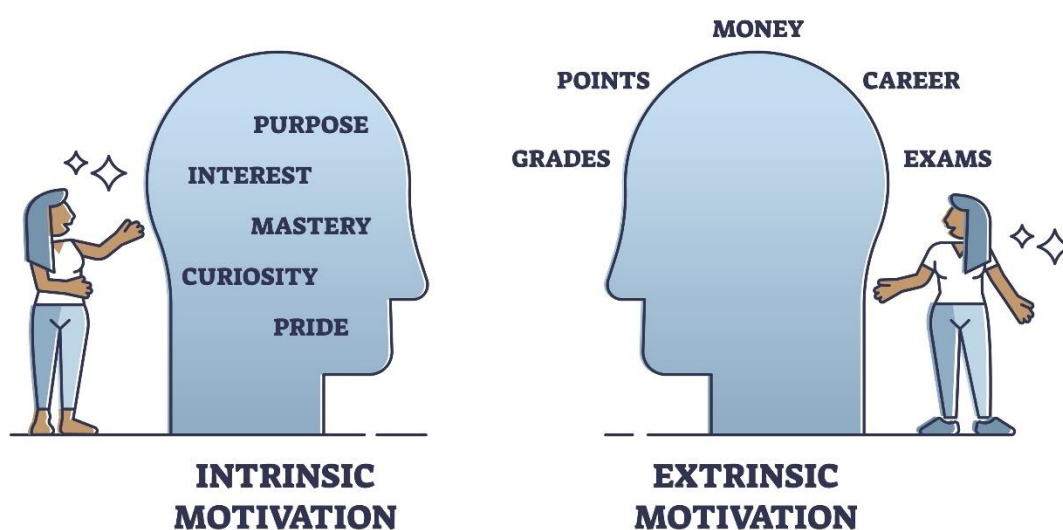
Keywords: motivation, intelligence, game practice, written work, automatic recognition, analysis, development, globalization.

Kirish. Bugungi globallashuv jarayonida talabalarda chet tillarini o'zlashtirishga bo'lgan **motivatsiyani saqlab qolish va yuqori darajadagi** ta'limning eng yuqori darajaga olib chiqish dolzarb hisoblanadi. An'anaviy usullar ko'pincha passiv o'rganishga olib keladi. Shu sababli, **o'yin amaliyoti (gamifikatsiya)** kabi innovatsion ishlab chiqarishlar ta'lim jarayoniga faollik, ishlab chiqarish va maqsadlilikni olib kiruvchi samarali vosita sifatida e'tirof etilmoqda. Gamifikatsiya o'yinlarning eng asosiy mexanizmlarini (raqobat, mukofotlar, darajalar) o'quv jarayoniga integratsiyani anglatadi. Zamonaviy chet tili o'qitish metodikasida talabalar motivatsiyasini oshirish va hujjat bilimni o'zlashtirish darajasini oshirishni o'zlashtirish (**gamifikatsiya**) vositasi sifatida e'tirof etilmoqda. O'yin mexanizmlari, **transport, yuk, mukofot tizimlari va qiziqarli mexanizmlar** orqali o'quv jarayoniga yangicha ishlab chiqarish. O'yinlar talabalarga o'z bilimlarini o'zini nazariy emas, balki **amaliyotda qo'llashni** beradi, bu esa o'rganish jarayonini yanada samarali qiladi.

Asosiy O'yin Elementi	Ta'limdagi roli	Amaliy Misol
Raqobat	Diqqatni jalb qilish, tezkorlikni saqlash	"Kahoot!" platformasida testlar orqali ball yig'ish.

Asosiy O'yin Elementi	Ta'limdagi roli	Amaliy Misol
Mukofotlar	Tashqi motivatsiyani oshirish	Yuqori o'rin uchun virtual nishonlar, "Yil o'quvchisi" mukofoti.
Qiziqarli vazifalar	Bilimlarni amaliyotga tatbiq etish	Tilni bilish darajasiga qarab "Til qahramoni" darajalariga o'tish.

Motivatsiya yordam ikki asosiy turga'linadi va o'yin tekshiruvi har ikkisiga ham ta'sir ko'rsatadi.

1. **Ichki motivatsiya:** Talabanning o'zo'zidan paydo bo'lgan quvvati, bilim olishdan qoniqish hissi. "Til qahramonlari" kabi darajalar tizimi talabanning shaxsiy yutug'ini ko'rsatib, aynan **ichki motivatsiyani** rag'bat beradi.

2. **Tashqi motivatsiya:** Mukofot, baho berish orqali amalga oshiriladi.. O'yinning asosiy kuchi aniq tarzda rag'batlantiruvchi namoyon bo'lib, o'quvchining faolligini yanada oshiradi.

O'yinning ta'lim jarayoniga integratsiya qilishning bir nechta samarali usullari mavjud:

- **Raqobatli jamoaviy o'yin:** talabalarni kichik guruhlariga bo'lib, ularni muayyan harakatga jalb qilish, masalan "**Krossvord** lug'atlarini musobaqa o'tkazish yo'li bilan tashkil etish orqali ko'rishni rivojlantirishadi (Vygotskiy, 1966).
- **Mukofotlash tizimlari:** Har bir topshiriq uchun kichik ballar yoki nishonlar berish tizimi talabalarning doimiy ishtiyoqini ushlab turadi (Kapp, 2012).
- **Rol o'yinlari (Role-Playing):** Talabalarga real hayotiy vaziyatlardagi rollarni o'ynashni berish tilni amaliyotda qo'llashga zamin yaratadi. Masalan, "Restoran" yoki "Aeroport" sahnalarini ijro etish. Bu til ko'rinishini real muhitga yaqin bilish.

Xulosa qilib aytganda, o'yin jarayoni zamonaviy til o'qitishda o'quvchilarning ishtiyoqini, motivatsiyasini va materialni o'zlashtirishni yaxshilashda eng muhim usullaridan biridir. Ushbu yuqorida keltirilgan o'yinlarning maqsadi o'quvchilarning xotirasini kuchaytirish, aqliy salohiyatini oshirish, tezkorlik, ziyraklik, yangi so'zlarni oson esda saqlash va eng asosiysi darsni mazmunli tashkil qilishdir. Bugungi kunda ta'lim jarayoni asosan an'anaviy tarzda olib borilayotgan bo'lsada, ta'lim tizimining barcha bosqichlarida chet tillarini uzluksiz o'rganishni tashkillashtirish, shuningdek, o'qituvchilar malakasini oshirish hamda zamonaviy o'quv-uslubiy materiallar bilan ta'minlash yanada takomillashtirilishni taqozo etadO'qitish bu usullarini talabalarning yoshiga va bilimga qarab moslash, shu bilan birga, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan uyg'unlashtirishlari lozim va bunda talabalar 30% gacha ko'proq ma'lumotni eslab qolishlari mumkin. O'yinlar o'quv jarayonini

yanada qulay va qiziqarli qilgani tufayli, talabaning bilim olishga bo'lgan munosabati uni o'zgartiradi. Bu yoshlarning chet tillarini chuqur egallashiga va malakali mutaxassis bo'lishiga xizmat qiladi. Talabalarning chet tili o'rganish motivatsiyasini oshirish – bu kompleks va uzluksiz jarayon bo'lib, nafaqat pedagogik metodologiyalarni yangilashni, balki ta'lim muhitini tubdan o'zgartirishni talab etadi. Ichki motivatsiyani mustahkamlashga qaratilgan innovatsion usullar, individual ehtiyojlarga moslashish va o'qituvchining rag'batlantiruvchi yondashuvi natijasida talabalar chet tilini samarali o'zlashtirishlari va uni kasbiy faoliyatlarida muvaffaqiyatli qo'llashlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://zenodo.org>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son “2022 – 2026- yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida” Farmoni.
3. O'zbekiston Respublikasining 2020 yil 23 sentyabrdagi O'RQ-637-sonli “Ta'lim to'g'risida”gi Qonuni. <https://lex.uz/docs/5013007>.
3. “Илк қадам” мактабгача таълим муассасасининг ўқув дастури. – Тошкент, 2018. – 43 б. – Б.12.
4. Incheon declaration/Education 2030: Towards inclusive and yequitable quality yeducation and lifelong learning for all (Word Yeducation Forum, 19-22 may 2015, Incheon, Republic of Korea). – P.6.